

MUNNHARPA

Troms fylkeskommune
Den offentlige tannhelsetjenesten

September 2009

Oppstart spesialistutdanning i kjeveortopedi høsten 2009

Et 3-årig spesialistutdanningsprogram innen kjeveortopedi startet opp her i Tromsø 14. september. Av totalt 16 søkere til de 4 studieplassene fikk følgende kandidater tilbud og takket ja: Anette Haseid fra Tromsø, Rita Myrlund fra Storsteinnes, Muhsin Candir fra Kirkenes og Mari Dubland fra Bryne.

Planlegging og gjennomføring av studiet er et samarbeidsprosjekt mellom Institutt for klinisk odontologi i Tromsø (IKO) Universitetet i Tromsø og TkNN. IKO har det overordnede faglige ansvaret for utdanningen, inkludert opptak av kandidatene, mens den kliniske praksisen vil foregå ved TkNN.

Kliniske veiledere er Riina Alep, Arne Mathisen og undertegnede som alle er spesialister i kjeveortopedi ved TkNN. Jeg fungerer også som prosjektleder og koordinator. Fagansvarlig ved IKO er professor i kjeveortopedi Heidi Kerosuo. I tillegg er tannhelsesekretærene Irene Fjellseth og Benthe Furre behjelpelig med assistanse og noe administrasjon.

Dette er faktisk ikke første gang vi har spesialistutdanning her i Tromsø. En gang tidligere, i perioden 2003 – 2006, ble det gjennomført utdanning i kjeveortopedi under prosjektnavnet ”OrtoPol@r”. Den gangen var det ikke som nå selvstendig, men var et nært samarbeid med det odontologiske fakultet i Oslo. Man kan kalle det et pionerprosjekt innen norsk spesialistutdanning den gangen. Utdanningen foregikk gjennom tradisjonell veiledning ved TkNN i Tromsø kombinert med daglige videokonferanser med fakultetet i Oslo ved bruk av det telemedisinske utstyr.

Det ble uteksaminert to spesialister i kjeveortopedi gjennom ”Ortopol@r”. En av disse kandidatene, Kristin Sandvik, arbeider i dag som spesialist ved TkNN. Den andre, Sigurd Hadler Olsen arbeider som privat praktiserende kjeveortoped i Tromsø, men starter på TkNN i mai 2010.

Det blir en markering av oppstart av det 3-årige spesialistutdanningsprogrammet 7. oktober. Inviterte parter deltar på markeringen som går over en hel dag og avsluttes med middag.

Mats Larsson, spesialist kjeveortopedi TkNN

Fylkestannhelsesjefen har ordet...

Først av alt håper jeg at dere har hatt en god sommer og etter hvert en god høst. Været fra juli og utover har i alle fall vært upåklagelig, og jeg håper at dere har fått benyttet godværet til å komme dere ut på mer eller mindre ambisiøse turer.

Som dere vil se av dette nummeret foregår det mye i Den offentlige tannhelsetjenesten i Troms for tiden. Det satses innfor tannhelsetjenesten på utdanning og forskning, noe som vil åpne for et bredere tilbud av karriereveier innenfor tannhelsetjenesten enn det var da jeg ble tannlege. Jeg håper at mange av dere vil ta del i det tilbudet.

For første gang er det nå noen som snakker om at rekruttering av tannhelsesekretærer er et større problem enn rekruttering av tannleger. I år var det én søker på tannhelsesekretæruddanningen ved Breivika videregående skole. Dette var for lite til at det kunne bli noen klasse i år. Vi har derfor en oppgave å gjøre med å reklamere for tannhelsesekretærlinjen, særlig på VG1 på Helse- og sosialfagslinjene. Det er også mulig å opprette desentraliserte utdanningstilbud for tannhelsesekretærer. Helse- og sosialfagselevne skal velge linje før mars 2010, så innen da må jobben være gjort i denne omgangen. Vi kommer tilbake med tiltak vedrørende dette utover høsten.

Den offentlige tannhelsetjenesten gikk med et stort underskudd i fjor (til tross for at vi får stadig flere penger). Det er ønskelig at dette ikke gjentar seg. I år har vi muligheter til å klare oss uten underskudd, men balanse i regnskapet er avhengig av at vi får en god høst og før-vinter når det gjelder pasientinntekter.

Jeg vil til slutt benytte anledningen til å ønske alle våre nye medarbeidere velkommen til Den offentlige tannhelsetjenesten i Troms. Jeg håper og tror at dere vil bli tatt godt i mot av kolleger og medarbeidere, og vil trives her. Ikke vær redd for å spørre hvis det er noe dere er usikre på!

Peter Marstander, Fylkestannhelsesjef

*Fylkestannhelsesjefen deltok ved åpningen av
Det helsevitenskapelige fakultet
18. september, se www.tromsfylke.no, tannhelse*

Troms fylkeskommune, tannhelseetaten, pb. 6600, Strandveien 13, 9296 Tromsø.
E-post til Munnharpa: bente.bruvold@tromsfylke.no tlf: 77 78 82 80

Ny leder TkNN fra 1.oktober

Jeg har fått en spennende, ny jobb som leder av Tannhelsetjenestens kompetansesenter for Nord-Norge fra 1. oktober.

Min kunnskap om TkNN spesielt er følgelig begrenset, men jeg synes at etableringen av kompetansesentrene rundt i landet er noe av det mest positive som har skjedd av nyvinninger i norsk odontologi. Befolkningen har krav på et velorganisert spesialisttilbud og jeg er glad for at de tre nordligste fylkene har kommet så godt i gang. Samlokaliseringen med tannhelseutdanningene på Universitetet i Tromsø i nye, hensiktsmessige lokaler er unik.

Jeg har siden 1976 vært tilknyttet universitetsmiljøer i Bergen og Oslo og farges naturlig nok av det. Jeg håper å kunne tilføre kompetanse om klinisk forskning – en krevende disiplin regulert av et stadig strengere lovverk.

Klinisk forskning i odontologi er nettopp et satsingsfelt nasjonalt og jeg har store forventninger til hva vi kan få til dersom myndighetene satser i tråd med intensjonene. Målet må være at etaten kan utvikle forskningskompetanse og at interesserte klinikere kan engasjeres. Samarbeid med tannhelsetjenesten i distriktene om konkrete prosjekter tror jeg kan gi mange et løft i den travle, kliniske hverdagen. Jeg har god erfaring bl.a. fra Hordaland hvor 25 tannleger har produsert 4000 klasse II fyllinger som nå er minst 4 år gamle og som er blitt fulgt opp systematisk. Prosjektet samarbeider med et tilsvarende dansk prosjekt i kommuner nær København. Årlige treff har skapt mange gode relasjoner mellom kolleger over landegrensene.

Like viktig som forskning er spesialistutdanningen som kompetansesenteret og universitetet skal samarbeide om. Jeg har undervist spesialistkandidater i en årrekke og vet at dette gir aktivitet og vitalitet som et kompetansesenter trenger for å utvikle seg.

Jeg gleder meg til å bli nærmere kjent med staben på TkNN og med ansatte i etaten forøvrig. Slik jeg ser det skal kompetanse fra TkNN også spres utover til inspirasjon for hele tannhelsetjenesten. Den menneskelige kapital er tannhelsetjenestens viktigste ressurs. Vedlikehold av denne kapitalen vil også gagne befolkningen.

Ivar Espelid

Oral kirurgi ved TkNN

Jeg ble ansatt i mars 2009 i 80 % stilling ved TkNN og 20 % ved sykehuset (UNN). Vi er veldig fornøyd med å kunne tilby denne tjenesten.

Kontakten med Øre-, Nese- og Halsavdelingen har bare akselerert, gledelig nok. I juli måned har jeg behandlet ca 2 kjevefrakturer i uken på UNN, mange sykkelulykker og fallskader. I tillegg har det vært mange henvendelser fra hele Nord-Norge om spesielt tanninfeksjoner og kjeveleddsproblematikk.

Staben ved oral kirurgisk avdeling består i tillegg til oral kirurg av operasjonssykepleier, to tannhelsesekretærer og en tannpleier. Arbeidsmengden som teamet har lagt ned i juli/august har bidratt til at ventelisten er redusert med ca. 50 %. To allmenntannleger har hospitert ved avdelingen, både poliklinisk på TkNN og i forbindelse med frakturbehandling og dagkirurgisk behandling på UNN.

Et satsningsområde i høst blir anomalikirurgi (ortognatkirurgi). Det er allerede startet et samarbeid med oral kirurg Bernt Arne Rønbeck fra Hammerfest om ortognatkirurgiske operasjoner ved UNN.

Utvikling av det gode samarbeidet med Øre-, Nese- og Halsavd blir også prioritert. Videre planlegger vi å holde et temamøte med de allmennpraktiserende tannlegene i Tromsø om implantatprotetisk terapi og henvisninger til TkNN.

Det blir en spennende tid fremover med oral kirurgi!

Paula Frid, Oral kirurg TkNN

Markeringer ved TkNN

Benthe Furre kan med stolthet ta i mot heder og ære. Hun har arbeidet i den offentlige tannhelseetaten i 25 år. Dette ble markert ute på Sommarøy i september.

Konst. klinikksjef Thorsten Edblad fylte 60 år søndag 22. august. Dette ble markert med kaffe og kake på jobben onsdag 26. august.

Vibeke Brox, administrasjonsrådgiver TkNN

Nisjeteam utdanning pedodonti

Nå er første utdanningen av et nisjeteam innen fagområdet pedodonti ved TkNN i Tromsø avsluttet. Utdanningen har pågått i 6 måneder på halvtid i februar t.o.m. juni 2009.

Målet har vært økt kunnskap i barnetannpleie for å kunne håndtere ulike typer av odontologiske problemer og behandlingsutfordringer av psykologisk art. Utdanningen har vært en blanding av klinisk og teoretisk fordypning i emnet med seminarer/forelesninger, hospitering og egen pasientbehandling under veiledning.

Første team som har gjennomgått utdanningen kommer fra Tromsø tannhelse-distrikt ved Nordøya tannklinikk. Teamet besto av tannlege Pia Koch, tannpleier Lisbeth Zachariassen og tannhelsesekretær Marit Wiik.

Hensikten med utdanningen er at nisjeteamet kan fungere som et "ressursteam". Altså som en lokal ressurs som i samarbeid med TkNN kan utføre mer kompliserte behandlinger på barn og ungdom.

På bilde over er Pia, Lisbeth og Marit sammen med sine veiledere tannpleier Hilde Nyborg, tannhelsesekretær Ellen Molund, professor pedodonti Claes-Göran Crossner og spesialist pedodonti Eva Edblad fra TkNN avd. pedodonti.

Den 21. august 2009 ble det avholdt en markering/avslutning av første nisjeteam opplæring. Et sammendrag av utdanningen og arbeidet nisjeteamet har utført ble vist frem til blant annet klinikksjef ved Nordøya tannklinikk Leif Fjeldsøe, overtannlege i Tromsø tannhelse-distrikt Elisabeth Camling, fylkestannhelsesjef Peter Marstrander og klinikksjef ved TkNN Thorsten Edblad.

Eva Edblad, spesialist pedodonti TkNN

Hospitering i periodonti ved TkNN

TkNN har en lang venteliste i periodonti. For å bedre tilbudet til pasientene ønsker vi å utvikle samarbeidet med allmennklinikene. Behandling av periodontitt går ofte over lang tid og det kreves relativt mange besøk. Ved økning av kompetansen på allmennklinikene kan deler av behandlingen utføres ved pasientens hjemmeklinikk i distriktet. Dette vil være gunstig for pasienten da han/hun slipper å reise til Tromsø hver gang noe arbeid skal utføres

Finnmark henviser mange pasienter til TkNN og vi ønsket å prioritere dette fylket pga. lange reiseavstander til Tromsø. Det første tilbudet om hospitering i periodonti gikk derfor til Finnmark og ble gjennomført i uke 24. Hospitantene var en tannpleier fra den offentlige tannklinikken i Kautokeino og en fra klinikken i Vardø. Undertegnede var fagansvarlig for opplegget, og mitt team deltok også.

Trine Thomassen, Nils Henrik Melin, Marja Hætta

I løpet av uken ble det gjennomført seminarvirksomhet, kaspresentasjoner og pasientbehandling. Hensikten var å gjøre hospitantene bedre rustet til å utføre deler av behandlingen.

Nils Henrik Melin, spesialist periodonti TkNN

Odontofobi

Undersøkelser både i Norge og internasjonalt viser at 5-10 % av den voksne befolkningen unngår å søke regelmessig tannbehandling pga. sterk angst! Mange av disse unngår helt tannbehandling, og for ca 1/3 er angsten så sterk at den påvirker dagliglivet i betydelig grad. Disse pasientene oppfyller kriteriene for diagnosen odontofobi. Fra både den offentlige og private tannhelsetjenesten har man uttrykt behov for å kunne henvise pasienter till tannhelsepersonell med økt kunnskap på området.

Vi er en gruppe på TkNN som har utarbeidet et utdanningsprogram for tannhelseteam. Alle fylkestannhelsesjefer i Nord-Norge har fått tilbud om at vi kan utdanne ressursteam som etter hvert skal kunne ta imot disse pasientene, og som også vil være

engasjert i å øke kompetansen blant tannhelsepersonell i sitt distrikt.

Troms er det første fylket som tar imot tilbudet, og ledelsen har valgt ut team som skal gjennomgå denne utdanningen som starter i desember 2009 og fortsetter våren 2010. Vi på TkNN ser fram til å få være med i denne kompetansehevingen!

Barbro Sandlund-Hämén, tannlege og prosjektleder

Veien videre for TkNN og tannhelsetjenesten i nord

TkNN er landets første kompetansesenter, og har nå kommet over i en ny og viktig fase. Først nå kan vi si at vi så smått har kommet i gang med alle de oppgavene som er forventet av oss. Det er ikke så rart at det har tatt sin tid – oppbygging av nye organisasjoner har mange utfordringer.

Det er to år siden vi flyttet i nytt bygg, og skjønnte raskt at vi måtte jobbe med endring av organisasjonsstrukturen. Høsten 2008 ble det laget ny organisasjonsplan, og i 2009 skulle vi bygge opp og prøve ut en ny struktur. Alle har vært engasjert i arbeidet og vi har gjort stor framgang.

Som alle kan se av dette nummeret av Munnharpa har vi i 2009 utført flere faglige prosjekter i tillegg til pasientbehandlingen. Vi håper at tannhelsepersonellet i fylket og regionen etter hvert vil få stor nytte og glede av TkNN. Vi starter opp den første spesialistutdanningen i høst, og snart står forskning for tur.

I den fasen vi nå er inne i er det viktig å få en leder med stor faglig tyngde og anerkjennelse i de odontologiske fagmiljøene. Derfor er det svært gledelig at Ivar Espelid vil overta som leder fra 1. oktober. Han er hjertelig velkommen til oss på TkNN!

**Thorsten Edblud, konst. klinikk sjef og
Ragnhild Nordengen, konst. leder**

Neste utgave av Munnharpa er det Nord-Troms tannhelsedistrikt som får ansvaret for ☺